

Тема 14. СПОРТИВНО-МАСОВА РОБОТА В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ



14.1. Військово-прикладні види спорту

14.2. Особливості проведення навчально-тренувальних занять та спортивних змагань

14.1. Військово-прикладні види спорту

Військово-прикладні види спорту входять до **Всеукраїнської єдиної спортивної класифікації (ВЄСК)** окремим розділом, який має назву - "Військово-спортивні багатоборства" (далі ВСБ) - це спортивно-технічні і прикладні види спорту, створені в кінці 90-х років в Україні. Входить до "Переліку видів спорту, що визнані в Україні" та є не олімпійськими видами спорту (Рис. 14.1.1).



Рис. 14.1.1. Військово-прикладні види спорту.

Правила спортивних змагань з військово-спортивного багатоборства затверджені **Наказом від 22.04.2014 № 1283 Міністерства молоді та спорту, Інструкцією з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України** (Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства внутрішніх справ України від 22 липня 2019 року N 592, № 1067 від 13.10.2014 та **Інструкцією про порядок проведення спортивних заходів у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України**, затвердженою Наказом від 19.01.2015 № 28.

Зазначені документи визначають порядок проведення спортивних заходів за участю військовослужбовців (працівників) Міністерства оборони України та Збройних Сил України на державному, міжнародному рівнях, навчально-тренувальних зборів, а також порядок їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Види спортивних змагань у ЗСУ за характером їх проведення є такі:

- 1) особистими, в яких визначаються місця, зайняті окремими спортсменами (стать, вік, спортивна кваліфікація);
- 2) особисто-командними, в яких крім особистого лідерства визначаються місця, зайняті командами, які беруть у них участь;

- 3) командними, в яких визначаються місця, зайняті командами-учасниками;
- 4) класифікаційними, в яких визначається виконання спортсменами розрядних норм і вимог єдиної спортивної класифікації України;
- 5) відбірковими, за підсумком яких формуються збірні команди.

У Міністерстві оборони України та Збройних Силах України спортивні змагання проводяться у вигляді спартакіад (комплексні спортивні змагання), відкритих чемпіонатів і чемпіонатів, розіграшів кубків, першості з вікових груп спортсменів, турнірів, матчевих і товариських зустрічей між командами.

Спортивні змагання у військових частинах та вищих військових навчальних закладах проводяться тільки у вільний від служби (роботи) та навчання час у вихідні та святкові дні та у час, передбачений розпорядком дня для занять фізичною підготовкою і спортом.

Спортивні звання та розряди з військово-спортивного багатоборства присвоюються відповідно до Наказу №1305 Міністерства молоді та спорту України від 24.04.14 "Про затвердження Кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з неолімпійських видів спорту".

Військово-спортивні багатоборства включають в себе два види (Рис. 14.1.2):

- бойове двоборство;
- військово-прикладне семиборство.

1. Бойове двоборство	2. Військово-прикладне семиборство
• Всестильний бій (володіння прийомами за допомогою ударної і техніки кидків з використанням елементів боротьби, боксу та східних єдиноборств (карате та ін.); • Стрільба з пневматичної гвинтівки.	• плавання 50 метрів • стрільба з пневматичної гвинтівки • біг на 100 та 3000 м • підтягування на перекладині • подолання смуги перешкод • метання імітаційних гранат.

Рис. 14.1.2. Військово-спортивні багатоборства включають в себе два види: бойове двоборство; військово-прикладне семиборство.

«Бойове двоборство»:

- Всестильний бій (володіння прийомами за допомогою ударної і техніки кидків з використанням елементів боротьби, боксу та східних єдиноборств (карате та ін.)).
- Стрільба з пневматичної гвинтівки.

"Військово-прикладне семиборство":

- плавання 50 метрів

- стрільба з пневматичної гвинтівки
- біг на 100 та 3000 м
- підтягування на перекладині
- подолання смуги перешкод
- метання імітаційних гранат.

До військово-прикладних видів спорту також належать:

- *офіцерське триборство;*
- *авіаційне багатоборство;*
- *оберти на лопінгу і гімнастичних колесах;*
- *смуги перешкод (для танкістів, десантників, мотострілків);*
- *рукопашний бій;*
- *парашутний спорт;*
- *підводне орієнтування;*
- *плавання у військовій формі з автоматом;*
- *пірнання у довжину;*
- *веслування;*
- *марш-кидок з повною викладкою на 10 км;*
- *біг на лижах з військовим спорядженням ін.*

Це означає, що військово-прикладні багатоборства є офіційними видами, з яких проводиться на законних підставах присвоєння спортивних розрядів та звань. Військово-прикладні види спорту, з яких проводяться спортивно-військові змагання і які ще офіційно не визнані, є не менш значимими в системі бойової підготовки військовослужбовців.

Головне призначення військово-прикладних видів спорту – підготовка до навчально-бойової діяльності, розвиток фізичних та морально-вольових якостей, загартування та підвищення опірності організму до несприятливих умов військової діяльності. Тому більшість з цих видів спорту за характером навантаження є близькими до навантажень військово-професійної діяльності (Рис. 14.1.3).

Особливе значення для безпечного проведення спортивних змагань мають заходи, які передбачають попередню підготовку таких організаційних документів:

- плану-календарю спортивних заходів;
- положення про проведення змагань,
- наказ на проведення;
- заявок на участь у змаганнях від спортивних команд;
- актів готовності місць для проведення і справності спортивних приладів;
- персональні лікарські дозволи до участі у змаганнях.

Для безпечного проведення спортивних змагань безпосередня присутність лікаря є обов'язковою. З цією метою в Наказі про проведення спортивного заходу передбачається пункт про медичне забезпечення змагань з прізвищем та ім'ям відповідальної особи.

Функцією лікаря спортивного заходу є контроль за дотриманням заходів безпеки і надання першої медичної допомоги.



Рис. 14.1.3. Головне призначення військово-прикладних видів спорту – підготовка до навчально-бойової діяльності.

14.2. Особливості проведення навчально-тренувальних занять та спортивних змагань

Навчально-тренувальні заняття з проводяться як у військових частинах, де проходять службу військовослужбовці, так і в спортивних ротах. В спортивних ротах військовослужбовці тренуються під час спортивних зборів, а також на постійних засадах. Головна мета таких тренувань, підготуватися до участі у військовій спартакіаді з обраного виду спорту. Тренування проходять під керівництвом цивільних тренерів або військових фахівців фізичної підготовки і спорту.

Навчально-тренувальні заняття проводяться (Рис. 14.2.1):

- у збірних командах військових частин військово-навчальних закладах і військових підрозділах - 3-4 рази на тиждень тривалістю до 2 годин;
- у складі військових підрозділів у години спортивно-масової роботи;
- під час навчально-тренувальних зборів для підготовки збірних команд військових частин – протягом двох-чотирьох тижнів.

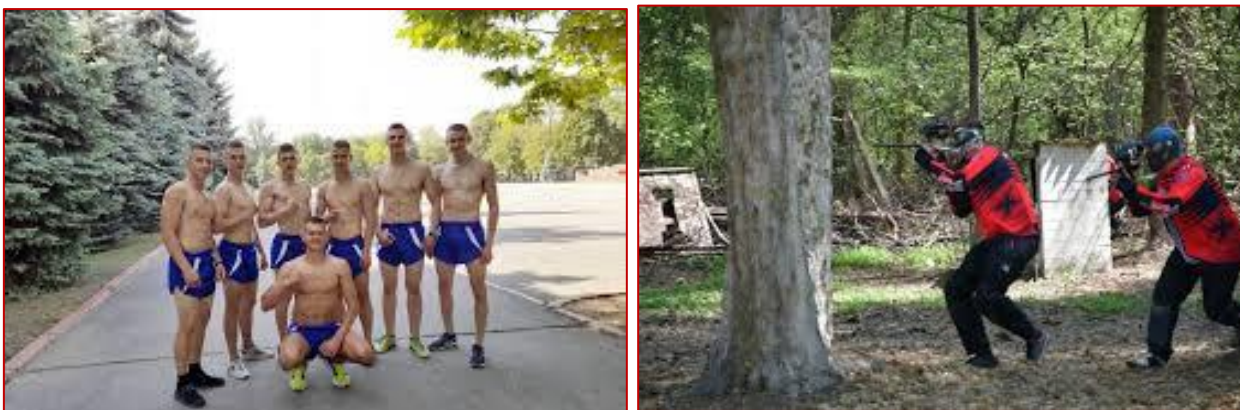


Рис. 14.2.1. Навчально-тренувальні заняття під час зборів з виду спорту.

З метою підвищення спортивної майстерності та успішного виступу на державних, міжнародних та інших спортивних змаганнях, які проводяться у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, для учасників, внесених до складу команд, які готуються до спортивних змагань, проводяться **навчально-тренувальні збори** за планом, затвердженим у встановленому порядку.

Тривалість навчально-тренувальних зборів, їх спрямованість та забезпечення визначаються залежно від рівня підготовленості спортсменів, завдань та майбутніх спортивних змагань, згідно зі схемою класифікації навчально-тренувальних зборів.

Витрати на проведення у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів (далі - спортивні заходи) здійснюються згідно із затвердженими встановленим порядком планами, положеннями (програмами) про проведення спортивних заходів усіх рівнів за відповідними видами спорту за рахунок та у межах коштів, виділених на вказані цілі відповідно до кошторису Міністерства оборони України.

Витрати на утримання учасників та суддів проводяться за затвердженим кошторисом на проведення кожного спортивного заходу окремо, відповідно до норм витрат, передбачених цією Інструкцією.

Міжнародні спортивні змагання проводяться згідно з Планом міжнародного військового співробітництва Міністерства оборони України та Збройних Сил України із зарубіжними спортивними організаціями.

Спортивні та військово-спортивні змагання у військових частинах проводяться за чинними правилами проведення змагань. Навчально-тренувальні заняття та спортивні змагання у більшості випадків вирішують як загальні, так і спеціальні завдання фізичної підготовки, тому найбільшого розповсюдження в ЗСУ набули військово-спортивні змагання з використанням найбільш прийнятних для відповідного виду ЗС та роду військ фізичних вправ чи програм фізичної і спортивно-прикладної підготовки, для прикладу: стрільба з автомату по мішені з силуетом людини чи гранатомету – по мішені з силуетом танку, долаття водних перешкод у складі взводу тощо.

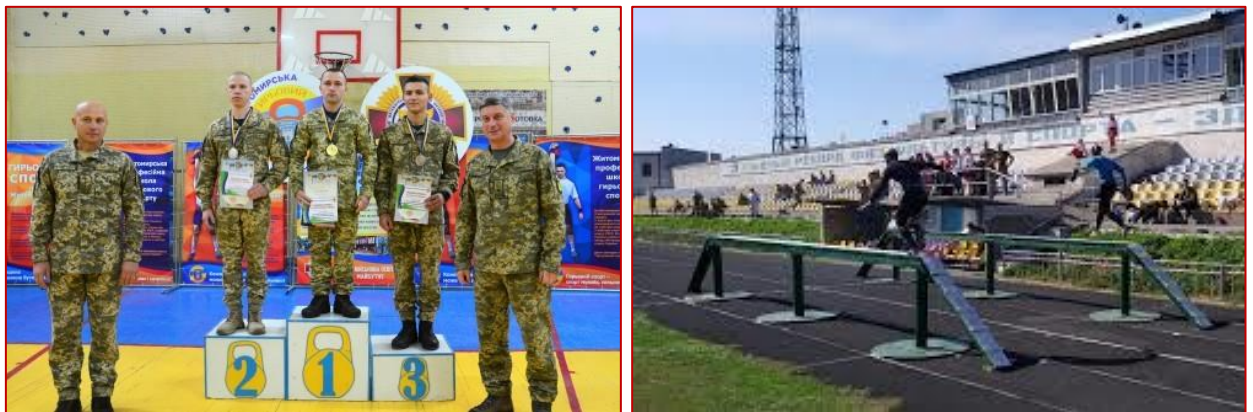


Рис. 14.2.2. У військових частинах щорічно проводяться огляди спортивно-масової роботи.

У військових частинах за відповідними планами спортивної роботи щорічно проводяться огляди спортивно-масової роботи (Рис. 14.2.2).

Змістом оглядів спортивно-масової роботи є контрольні тести з фізичної підготовки. Їх виконання дозволяє визначити загальний рівень фізичної підготовленості військових підрозділів та частин.

До контрольних тестів під час таких оглядів, як правило, включають нормативні вправи з фізичної підготовки та військово-прикладних видів спорту. За результатами огляду у спеціальному наказі визначається місце, яке посів кожний підрозділ та військова частина. Командири найкращих підрозділів та частин нагороджуються грамотами та цінними подарунками (Рис. 14.2.3).



Рис. 14.2.3. Огляди спортивно-масової роботи.

Широкого розповсюдження в армії та флоті набули спортивні свята і вечори (Рис. 14.2.4). Вони зазвичай приурочуються до офіційних свят, річниць військової частини та інших знаменних дат.



Рис. 14.2.4. Широкого розповсюдження в армії та флоті набули спортивні свята і вечори.

Спортивні свята і вечори сприяють пропаганді фізичної культури і спорту, організації культурного дозвілля військовослужбовців і членів їх родин. Вони вважаються достатньо ефективним засобом протидії фізичному та психічному стомленню, зняттю емоційного напруження, зміцненню дружніх стосунків в середині військових колективів та налагодження контактів з цивільним населенням.

Проведення спортивних свят і вечорів відбувається за заздалегідь підготовленим сценарієм. До його змісту включаються розваги, конкурси, вікторини. Інколи для участі у спортивних святах та вечорах запрошуються професійні артисти або професійні фахівці розважального жанру.

Питання для повторення пройденого матеріалу:

1. Якими документами передбачені військово-прикладні види спорту та регламент їх проведення?
2. Які два напрямки включають в себе військово-спортивні багатоборства?
3. Якими є головне призначення військово-прикладних видів спорту?
4. Які документи складаються для проведення спортивних змагань з військово-прикладних видів спорту?
5. Чим визначається тривалість навчально-тренувальних зборів спортсменів та їх спрямованість?
6. Які завдання вирішуються на навчально-тренувальних зборах спортсменів?
7. Які спортивні змагання є найбільш популярними у ЗСУ?
8. Що є змістом оглядів спортивно-масової роботи військовослужбовців?
9. Що саме визначається у спеціальному наказі за результатами огляду спортивно-масової роботи?
10. Чому сприяють спортивні свята і вечори, які проводяться у військових частинах та підрозділах?

Література та джерела:

1. Настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України (НФП-09), затверджена наказом МО України № 865 від 30.12.2009 р. - 231 с. (втратила чинність)
2. Інструкцією про порядок проведення спортивних заходів у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, затверджена Наказом від 19.01.2015 № 28. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0329-15>
3. Про затвердження Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України (Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства внутрішніх справ України від 22 липня 2019 року N 592, № 1067 від 13.10.2014. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE26152.html
4. Теорія і методика фізичного виховання/Методика фізичного виховання різних груп населення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту/Під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. –Т-2. - С. 155 -319.
5. Товт В.А. Теорія і методика фізичного виховання дорослого населення та фізичної підготовки у Збройних Силах України: Навчальний посібник /В.А. Товт, О.А.Дуло, І.І. Маріонда. – Ужгород: ПП "Графіка", 2010. – 76 с.